GŁOS POMORSKI

Nr. 303 — Rok 2. (GAZETA POMORSKA) **Numer pojedyńczy 100 mk.**

Prenumerata miejscowa: Przy odbiorze w ekspedycji i w agenturach miejscowych miesięcznie **2000 mk.**, przedpłata na poczcie z odnoszeniem do domu miesięcznie **2450 mk.** — pod opaskę w Polsce i do Gdańska 2600 mk., do Niemiec 3000 mk., polsk. lub ich wartość walutowa. do Francji 2,50 frc., do Anglji 0,5 shilling, do Stanów Zjednoczonych 25 cents. W razie nieprzewidzianych wypadków jak strejki, przeszkody techniczne itd. preuumeratorzy nie mają prawa żądania niedostarczonych numerów lub zwrotu prenumeraty. — Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.

Rachunek bieżący: Bank Powiatowy, Grudziądz, Bank Związku Sp. Zarobk. i Danziger Privat-Aktienbank Gdańsk i Grudziądz. P. K. K. P. Grudziądz. — Konto czekowe: **Gdańsk nr. 2930.** Konto pocztowe: Kasa Oszczędności Oddział w Poznaniu nr. 201193. Miejsce płatności i wykonania: Grudziądz.

Ogłoszenia z Polski: Wiersz wysokości milimetra w dz... ale ogło szeniowym na stronie 8-łamowej 100 mk., w dziale reklamowym na stronie 1 3-łamowej przed tekstem 450 mk., wśród tekstu 500, za tekstem 400 mk., dla W. M. Gdańska obowiązują te same ceny, dla Niemiec dochodz 50% nadwyżki, dla reszty zagranicy 200% nadwyżki, płatne w markach polskich lub ich wartości walutowej. Za tłomaczenia oblicza się 20% nadwyżki. — **Administracja nie przejmuje** odpowiedzialności za termin umieszczenia ogłoszenia Rachunki są płatne w 8 dniach; po upływie tego terminu dolicza się 5% ponad skonto bankowe.

Dyrektor przyjmuje od godz. 10-tej do 11-tej przed południem
Redaktor Naczelny przyjmuje od godz. 11-tej do 12-tej w południe

Redakcja i Administracja: Groblowa 27/29. | **Grudziądz,** sobota dnia 30-go grudnia 1922. | Telefon Nr. **50** i **51.**

Posiedzenie Sejmu około 10 stycznia.

Warszawa, 29. 12. (Pat). W związku z wiadomościami, jakie się ukazały w prasie warszawskiej o możliwem odłożeniu terminu zwołania plenarnego posiedzenia Sejmu w czasie późniejszym niż w dniu 10 stycznia przyszłego roku. przedstawiciel Pat. zwrócił się o informacje do marszałka Sejmu p. Rataja. P. marszałek oświadczył, że postanowienie zwołania Sejmu około 10 stycznia przyszłego roku zmianie nie uległo, i że dokładne oznaczenie daty zwołania zależne jest jedynie od przygotowania przez komisje materjału dla plenum.

Prace w komisjach senackich.

Warszawa, 29. 12. (Pat.) Na dzień 3-go stycznia przyszłego roku na godzinę 10 rano zostało wyznaczone posiedzenie senackiej komisji regulaminowej 8 stycznia przyszłego roku odbędzie się posiedzenie komisji konstytucyjnej i skarbowo-budżetowej, na dzień 9 stycznia wyznaczone jest posiedzenie komisji administracyjnej.

*

Z Rady Ministrów.

Warszawa, 29. 12. (Pat.) Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 28 grudnia br. po załatwieniu spraw bieżących uchwaliła szereg wniosków, między innemi wniosek p. ministra skarbu w sprawie organizacji Głównego Urzędu Likwidacyjnego, który postanowiono wcielić do Ministerstwa Skarbu wniosek p. ministra skarbu w sprawie aprowizacji Górnego Śląska, wniosek p. ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie zniesienia dotychczasowego systemu cenzury druków i czasopism nadsyłanych z zagranicy, oraz projekt ustawy wniesiony przez p. prezesa Rady Ministrów w przedmiocie formy i przysięgi służbowej i przyrzeczenia służbowego funkcjonarjuszy państwowych służby cywilnej, i postanowiła jednocześnie, aby aż do uchwalenia tej ostatniej ustawy przez Sejm panowie ministrowie zarządzili bezzwłoczne zaprzysiężenie urzędników niezaprzysiężonych w podległych im resortach na zasadzie dotychczasowych przepisów.

Pozatem Rada Ministrów kontynuowała obrady **nad uzdrowieniem administracji państwowej.**

W tym względzie postanowiono powołać komisję pod przewodnictwem p. prezesa Rady Ministrów, która rozpatrzy przedewszystkiem zasady organizacji i sposób urzędowania naczelnych władz państwowych. W celu usunięcia braków w działalności poszczególnych urzędów zalecono p. ministrom ustanowienie bez powiększenia dotychczasowych etatów w obrębie swoich resortów inspektorów do przeprowadzenia kontroli w urzędach podległych Ministerstwom pod bezpośrednim nadzorem właściwych panów ministrów. W ministerstwach zaprowadza się przedkładanie przez właściwych pp. ministrów, przez dyrektorów departamentów, względnie kierowników oddziałów perjodycznie krótkich i treściwych sprawozdań, obejmujących dane obiegu spraw aktualnych i czynności służbowych z tem, że pierwsze sprawozdanie za lata ubiegłe do roku 1922 włącznie należy złożyć do dnia 1 lutego 1923 r. W motywach powyżej uchwalonego wniosku podniesiono konieczność i pilność poprawy istniejących stosunków w Państwie aż do przeprowadzenia zasadniczego w tej dziedzinie programu. W związku z tragicznym zgonem Prezydenta Rzeczypospolitej śp. Gabrjela Narutowicza postanowiono odroczyć nadanie orderów normalnie nadawanych w terminie noworocznym. Na temże posiedzeniu Rada Ministrów wysłuchała referatu p. ministra spraw zagranicznych o aktualnych sprawach polityki zagranicznej i powzięła uchwałę w związku z konferencją brukselską.

Niemcy nie chcą płacić odszkodowań.

Leafield. (Pat.) Sir John Bradbury, delegat angielski komisij odszkodowań, powrócił do Londynu w celu zreferowania swemu rządowi decyzji komisji odszkodowań. Odnośnie sprawy dostaw drzewa przez Niemcy w roku 1922, pierwsza decyzja. opiewająca, że Niemcy nie wykonały odnośnych warunków trkatatu wersalskiego, nie dostarczając Francji w roku 1922 odpowiednich ilości budulca, przeszła jednogłośnie.

Druga decyzja, która spotkała się ze przeciwem Bradbury'ego, stwierza, że powyższe uchybienie Niemiec stanowi uchybienie wykonaniea zobowiązań, przyjętych przez Niemcy na mocy części 8 par. 17 aneksu II — przeszła, przeciwko głosowi Bradbury'ego.

(Paragraf ten ma brzmienie następujące: W razie uchybienia ze strony Niemiec w wykonaniu któregokolwiek ciążących na nich zobowiązań, wymienionych w niniejszej części tego Traktatu, komisja zawiadomi natychmiast o tem niewykonaniu każde z mocarstw zainteresowanych, z podaniem propozycji zarządzeń, które uzna za stosowne, z powodu tego niewykonania. Przyp. Pat.)

III decyzja, od głosowania nad którą Bradbury się uchylił, głosi, że komisja postanawia przypomnieć rządom zainteresowanym, w ich piśmie z dnia 21 marca, ustalającem wysokość niemieckich wypłat w naturze w roku 1922, komisja zaznaczyła, iż w razie ujawienia w tej sprawie złej woli rządu niemieckiego lub obstrukcyjnego stanowiska jej organów, gdyby Niemcy nie wypłacili przewidzianych w traktacie odszkodowań w naturze, komisja odszkodowań domagałyby się od Niemiec wypłacenia odpowiedniego ekwiwalentu w gotówce przed końcem 1922 roku.

Ustawa o obronie Państwa.

Warszawa. (Tel. włas.) „Przegl. Wiecz." donosi: P. minister sprawiedliwości wniósł wczoraj do laski marszałkowskiej projekt ustawy o ochronie obszaru Państwa, Konstytucji, godeł państwowych i niektórych organów państwa, między innemi i osoby prezydenta Rzeczypospolitej.

I. Zjazd nauczycielstwa chrześc. narodowego we Lwowie.

Lwów, 28. 12. (PAT.) Otwarty tu został pierwszy zjazd nauczycielstwa chrześcijańsko-narodowego z całej Polski. W zjeździe bierze udział kilkuset delegatów.

Hojny dar na skarb narodowy.

Warszawa, 29. 12. (Pat.) P. K. K. P. podaje do wiadomości, że p. Franciszek Ksawery Beytel złożył za pośrednictwem p. marszałka Senatu Wojciecha Trąmpczyńskiego miljon marek na skarb narodowy.

*

Przekazanie stoczni gdańskiej.

Gdańsk, 28. 12. (Pat.) Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu gdańskiego przyjęto w drugiem i trzeciem czytaniu ustawę, w sprawie przekazania stoczni gdańskiej i głównych warsztatów kolejowych w Gdańsku świeżo utworzonemu w Londynie międzynarodowemu konsorcjum.

*

Olbrzymi deficyt pocztowy Niemiec.

Berlin, 28. 12. (Pat.) Minister poczt Rzeszy niemieckiej w memorjale swoim dotyczącym podwyższenia taryfy pocztowej w Niemczech z dniem 15 stycznia r. p. stwierdza, że deficyt w budżecie zarządu poczt Rzeszy na rok 1923 wynosi 375 mijardów 600 miljonów marek.

*

Bolszewicy do Czech.

Moskwa. (Pat.) Wkrótce nastąpić ma otwarcie komunikacji powietrznej na linji Charków—Kijów—Praga. Opłata za przejazd pasażerski z Pragi do Charkowa wynosić ma 900 koron czeskich.

*

Koncentracja wojsk greckich w Tracji.

Berlin. (Pat.) Z Salonik donoszą, że wojska greckie koncentrują się w Tracji zachodniej. W okolicy Dair znajduje się około 30 000 żołnierzy greckich.

Z ostatniej chwili.

Sprawa rozbrojenia.

Waszyngton, 27. 12. (PAT-Havas). Na posiedzeniu senatu senator Lodge wystąpił przeciw wnioskowi Boraha dotyczącemu zwołania do Waszyngtonu nowej konferencji w sprawie rozbrojenia. Lodge oświadcza, iż jest bezcelowe usiłowanie ograniczyć zbrojenia lądowe wobec opornej postawy pewnych mocarstw. Mówca domaga się, aby Stany Zjednoczone zbudowały większą ilość samolotów i lekkich krążowników. Borah zaznaczył, że w razie gdyby Stany Zjednoczone nie przyszły z pomocą ekonomiczną, w Europie wybuchnie niewątpliwie wojna między mocarstwami, przyczem Stany Zjednoczone nie mogłyby w tym wypadku zachowywać się biernie.

Z konferencji lozańskiej.

Wiedeń. (Pat.) „Neue Freie Presse" donosi z Lozanny: Tematem dla rozmów w kołach konfernecji był memorjał angielski, wystosowany do Ismeta Paszy w sprawie Mossulu. Lord Curzon odpowiedział na pretensje tureckie co do Mossulu nietylko w imieniu Anglji, lecz także innych mocarstw. Ismet Pasza zaprotestował przeciwko obsadzeniu Mossulu przez mocarstwa rozejmu wbrew prawu międzynarodowemu.

*

Nieudany zamach na byłego cesarza Wilhelma.

Paryż. (Pat.) „New York Herald" donosi z Hagi, że w okolicach zamku Doorn aresztowano pewną kobietę, która jest żoną holenderkiego urzędnika policji. Miała ona ukryty w zarękawku rewolwer. Aresztowana oświadczyła, iż podczas wojny musiała tyle wycierpieć, iż pragnęła z tego powodu pomścić się na b. cesarzu.

*

8-miesięczna służba wojskowa we Włoszech.

Rzym, 28. 12. (PAT.-Havas). Półoficjalnie donoszą: Mussolini na konferencji z ministrem wojny gen. Diazem wyraził zgodę na konieczność wprowadzenia 8-miesięcznej służby wojskowej.

*

Deme... bułgarskie.

Sofia, 28. 12. (Pat.) Bułgarska Agencja telegraficzna komunikuje: Wobec ogłoszonego przez część dzienników amerykańskich tekstu traktatu pokojowego bułgarsko-tureckiego, rzekomo zawartego w dniu 4-go czerwca rb. — bułgarska agencja telegraficzna jest upoważniona, ze strony miarodajnej do oświadczenia, że wiadomość ta jest od początku do końca chybiona. Opozycja delegatów tureckich na konferencji lozańskiej przeciw żądaniom Bułgarów co do dostępu ich do Morza Egeijskiego dowodzi w sposób niezbity fałszywości tego rodzaju wiadomości, jak powyższa.

Obrady kongresu sowjetów.

Moskwa, 28. 12. (Pat.) W teatrze wielkim nastąpiło uroczyste otwarcie 10-go wszechrosyjskiego zjazdu sowjetów. Otwarcia dokonał przewodniczący wszechrosyjskiego centralnego komitetu wykonawczego Kalenin. Porządek dzienny zjazdu zawiera sprawozdanie wszechrosyjskiego centralnego komitetu wykonawczego i rady komisarzy ludowych o wewnętrznej i zagranicznej polityce, sprawozdanie o stanie przemysłu, gospodarki rolnej, oświaty i finansów oraz sprawę utworzenia związku sowjeckich republik socjalistycznych.

Gdańsk, 29. 12. (Tel. wl.) ***Mrk. pol.*** **41** $\frac{5}{8}$**—41** $^{5}/_{8}$**, dolary St.Zj 7300—7450.**

Włochy przykład dają!

Wiadomą jest rzeczą, że we Włoszech dzięki wszechwładnym wpływom masonerji wyrzucona była nauka religji zupełnie ze szkół rządowych, tak szkół średnich jak i rządowych.

Od czasu, kiedy Mussolini doszedł do rządów, inny zawiał wiatr, przeczyszczający stęchłą atmosferę we Włoszech. I oto teraz rząd jego kładzie podwaliny pod wychowanie młodego pokolenia w duchu chrześcijańskim i katolickim, co daje gwarancję, że stanie się zadość gorącemu pragnieniu Ojca św,. aby i Włochy stały się bliższemi Stolicy Apostolskiej.

Według telegramu dziś otrzymanego Mussolini nakazał zawiesić we wszystkich szkołach znak krzyża św. oraz zaprowadzić naukę religji we wszystkich szkołach i zakładach naukowych. Religia stanowić ma podstawę wszelkich nauk publicznych. Kościół musi się stać ostoją Państwa.

Zmienią się teraz niewątpliwie stosunki we Włoszech, gdzie forytowano wszelkie sekty, specjalnie metodystów, a zwalczano Kościół, gdzie się tylko dało. Kościół będzie miał we Włoszech możność normalnej pracy kulturalnej dla dobra narodu włoskiego, który przez rząd swój pozbawiony został najżyczliwszego i najbardziej powołanego współpracownika w wychowaniu szerokich warstw tak bardzo ciemnego jeszcze ludu włoskiego.

Niechaj przykład Włoch przyświeca innym narodom w poczynaniach około odbudowy zrujnowanych wojną krajów i naprawy szkół wojna wywołanych. Niechaj przedewszystkiem Polska przy zastosowywaniu Konstytucji wzoruje się na pięknym przykładzie Włoch, niech Sejm i Senat uprzytomnią sobie, jaką zbrodnię popełniłyby, gdyby zamienić usiłowaly szkołę polską na szkołę międzywyznaniową czy pół-bezwyznaniową, zbrodnię straszną na narodzie polskim.

Jeżeli Ojciec św. w Encyklice swej mówi o przywróceniu pokoju w duchu sprawiedliwości i miłości chrześciańskie, to zaznaczyć chyba zbyteczne, że zasad tych nie wpoi się w naród inaczej, jak przez szkołę chrześcijańską. „Jedynie Kościół katolicki jest w stanie skutecznie zwalczać materjalizm narodów, wpoić ducha prawdy i braterstwa" — opiewa orędzie Piusa XI, a rząd włoski, jakoby wysuwając z tego konsekwencje — głosi: „Kościół stać się musi ostoją państwa!"

Jeżeli tym duchem przejmą się rządy i narody, natenczas zbliżymy się także w stosunkach politycznych do pojęcia św. Tomasza z Akwinu o „civitas Dei" — i nastanie może z czasem „Królestwo Boże" na ziemi według idei naszego Cieszkowskiego, autora wielkiego dzieła „Ojcze nasz".

Listy z Paryża.

(Od własnego korespondenta „Głosu Pomorskiego.")

Opinia francuska o wyborze prezydenta Wojciechowskiego.

Wybór prezydenta St. Wojciechowskiego został nagół przyjęty we Francji z pewnem zadowoleniem. Osoba prezydenta wzbudzała, ze względu na swoją politykę proaljancką i antyniemiecka podczas Wielkiej Wojny zaufanie. Wiadomości, które nadchodziły z Polski, działały nadto uspakająco. Orędzie prezydenta zrobiło doskonałe wrażenie, a komunikat prezesa polskiego biura prasowego, podający bardzo przychylną dla prezydenta wzmiankę o nim „Gazety Warszawskiej" do reszty potwierdziły opinję francuską w słusznej ocenie osoby nowego prezydenta.

Dzienniki ze szczególnem zadowoleniem notują stanowisko Stanisława Wojciechowskiego podczas wojny. O ile o śp. Gabrjelu Narutowiczu prasa francuska, prócz oficjalnego komunikatu polskiego biura prasowego, nic nie umieściła, o tyle o nowym prezydencie Polski pisały wszystkie prawie dzienniki umiarkowane i w tonie bardzo sympatycznym.

„Matin" (Poranny) pisał 21 bm.:

„Jak Mussolini, Wojciechowski zadebiutował w socjalistów . . ." „W 1904 r. prez. Wojciechowski ogłasza zerwanie z P. P. S. Internacjonalizm nie trafiał do przekonania temu gorliwemu patrjocie, pochodzącemu z najczystszej szlachty polskiej . . ." „Wybucha wojna, Wojciechowski zgodnie z kierunkiem politycznym kooperatystów w zupełności nacjonalistycznym oświadcza się przeciwko Niemcom . . ." „Opuszcza on stolicę z wojskami rosyjskiemi i w Moskwie staje na czele polskiego ruchu militarnego: on to tworzy armię polską z Gowbór-Muśnickim i Hallerem".

„L'Information" w korespondencji datowanej z Warszawy 20 grudnia tak się wyraża o przeszłości politycznej prezydenta Wojciechowskiego:

„Przy poparciu wszystkich stronnictw, a w szczególności narodowej Demokracji, Wojciechowski zostaje wybrany na prezesa Polskiego Zjednoczenia Międzypartyjnego w Rosji. Na tem zaszczytnem stanowisku, gdzie już symbolizuje „święte zjednocz." l' union sacree), które się spontanicznie wytworzyło w kołach dawnej kolonji polskiej w Rosji, Wojciechowski manifestuje uczucia gorliwej łączności z Francją i stara się zorjentować opinię polską w kierunku celów wojny, ogłoszonych przez rząd francuski, a odpowiadających widmom polityki polskiej".

P. August Gauvin w „Journal des Debats" (Dziennik Rozpraw" z dnia 22 bm. w bardzo ciekawym artykule, do którego jeszcze powrócimy, pisze:

„Gdy dwaj cesarzowie niemieccy ogłosili akt pseudoniepodległości polskiej, ażeby w ten sposób stworzyć armię polską, którąby była im posłuszna, Wojciechowski był jednym z tych, którzy z generałem Hallerem zajęli się stworzeniem armji polskiej proaljanckiej".

Przypominając o ówczesnej wymianie depesz pomiędzy prez. Wojciechowskim a Ribotem, p. Gauvin kończy swój artykuł tego rodzaju ciekawą konkluzją:

„Wybór Wojciechowskiego daje więc bardzo wyraźną satysfakcję grupom prawicowym, któreby nie wybaczyły marszałkowi Piłsudskiemu jego pierwotnego udziału w wojnie po stronie austrjackiej . . . Wybór ten pozwala przypuszczać, że ostrość polemiki złagodnieje, i że stosunki prawicy z Belwederem będą najzupełniej poprawne", (tout a fait corrects)?

Oczywiście stosunek głosów, które padły za prezydentem Wojciechowskim i profesorem Morawskim, nie jest pocieszający. I tym razem głosy „niepolskie" zdecydowały o wyborze prezydenta, ale nie należy zapominać, że pierwsze głosowanie zawsze mogło dać rezultaty niespodziane, a o kompromis w atmosferze podniecenia, wywołanego zabójstwem prez. Narutowicza, w tak krótkim czasie, było trudno.

W każdym razie „Matin" przypomina, że kooperatywy „społem", na czele których stał obecny Prezydent, były zawsze niezbyt życzliwie traktowane przez żydów i

„To tłumaczy prawdopodobnie dlaczego tak wielu było powstrzymujących się od głosowania . . . **Pewna ilość** posłów prawdopodobnie Żydów nie głosowała".

A p. Jerzy Moresthe w „Excelsior" utrzymuje, że jeżeli nawet stronnictwa narodowe mogą zarzucić prezydentowi, że przyjął wybór z rąk lewicy i mniejszości narodowych, to w każdym razie nie będą mogły poddać w wątpliwość jego patrjotyzmu ani przezorności politycznej. A więc, konkluduje p. Moresthe:

„Wybrany przez lewicę, Wojciechowski, powinien zjednać sympatje prawicy . . ." „Jest to człowiek pewny, około którego jedność ścisła narodowa" może się jeszcze raz utworzyć, jak podczas wojny wśród partji polskich w Rosji".

Pomimo więc tych ciemnych punktów, jak się wyraziła „L'action francaise" (Czyn Francji), w wyborze prezydenta Wojciechowskiego, opinja francuska cieszy się z tych rezulatów nietylko dla powodów, które podaliśmy na początku, ale także i dlatego, że dają one gwarancję, jeżeli może jeszcze nie prawej konsolidacji narodowej, to w każdym razie uspokojenia umysłów. P Gauvin we wzmiankowanym artykule pisze:

„Głosowanie wczorajsze Zgromadzenia Narodowego zaprzecza fałszywym przepowiedniom wrogów Polski. Wbrew życzeniom osób, które popychały do ostrego przesilenia, marszałek Piłsudski ponownie nie zgodził się na postawienie swojej kandydatury i patrjotycznie się usunął. Wybór padł na człowieka umiarkowanego, pozbawionego afektacji (passions) politycznych".

W każdym razie „Le Petit Parisien" przypomina raz jeszcze Polsce, że wbrew istnieniu tego niebezpiecznego „narodowościowego" kleru, naród polski musi się skonsolidować i że

„Położona pomiędzy Rosją, która jej nie lubi, i Niemcami, które ją nienawidzą, Polska znajduje się w zbyt trudnej sytuacji, ażeby sobie bezkarnie pozwalać na luksus kłótni i niezdyscyplinowania".

Resztę opinji francuskiej, która nie znalazła wyrazu w przytoczonych ustępach, ściśle tylko cytowanych i nie komentowanych, da się streścić w następujących słowach:

Polacy, bracia, łączcie się póki czas; **zrozumcie** niebezpieczeństwo; macie jeszcze rok, **może dwa**; trzeba, abyście stworzyli wspólnym, kompromisowym wysiłkiem narodową polską politykę, inaczej, **dacie** dowód, że nie macie w sobie instynktu **państwowości** i zginiecie.

Stefan Włoszczewski.

Polityka zagraniczna Sowjetów.

W Moskwie odbywa się, jak donosiliśmy onegdaj, 10 zjazd sowietów. Po otwarciu zjazdu przez Kalinina wygłosił — jak donosi Polska Agencja Tel. — Kamieniew sprawozdanie z wewnętrznej i zagranicznej polityki rządu sowieckiego. W sprawozdaniu Kamieniew wskazał, że główne zadanie zjazdu polega na utworzeniu Związku republik sowieckich, co byłoby zakończeniem wojny domowej.

Następnie mówca przeszedł do omawiania polityki zagranicznej R. S. F. S. R., zaznaczając, że okres, kiedy Rosja zmuszana była do zawierania wszelkich traktatów, przeszedł. Rosja zawiera tylko te umowy, które odpowiadają jej państwowym i ekonomicznym interesom. Przykładem takich umów jest traktat rapalski. Rosja odrzuciła umowę z Włochami, ponieważ Włochy nie chciały całkowicie uznać rządu rosyjskiego. Konferencje w Genui i Hadze nie doprowadziły do wyników, ponieważ cena, za którą mocarstwa chciały uznać rząd sowiecki, była zbyt wygórowana. Jednakże porażka ta nie doprowadziła do izolowania Rosji, jak wskazuje na to zawarcie umowy w Rapallo.

Zatrzymując się na stosunkach z Ameryką, Kamieniew wskazuje, że propozycja amerykańska wysłania komisji ankietowej do Rosji, spotkała się z odpowiedzią rządu sowieckiego, iż wysłanie takiej komisji do Rosji może nastąpić jedynie wtedy, jeśli rosyjska komisja ankietowa będzie mogła wyjechać do Ameryki. Przechodząc do konferencji lozańskiej, Kamieniew zauważa, że jest ona pojedynkiem pomiędzy Anglją a Związkiem republik sowieckich, pojedynkiem, jaki dokonywa się na skórze narodu tureckiego. Rząd turecki postawiony jest tam w sytuacji, zmuszającej go do podpisania warunków pokojowych, jakie doprowadzą do zera zwycięstwo narodu tureckiego. Rosja sowiecka, która pozostała przyjacielem Turcji w chwilach najcięższych jej walk z imperjalizmem zachodnim, będzie broniła w Lozannie suwerenności Turcji nawet wówczas, kiedy rząd turecki nie będzie w możności czynić tego. Program czarnomorski R. S. F. S. R. jest całkowicie sprzeczny z programem Milukowa, gdy bowiem tamten miał na celu owładniecie w zwiazku z Anglją, Konstantynopolem, program sowiecki ma na celu ochronę wolności morza Czarnego i cieśnin w celu ekonomicznego i gospodarczego rozwoju Rosji, oraz przekazanie cieśnin i Konstantynopola we władanie Turcji. Turcja — jak widać — jest gotowa pójść na bardzo duże ustępstwa w stosunku do imperjalistów zachodnich, Rosja na takie ustępstwa nie pójdzie, albowiem pojmuje, że żądanie Curzona otwarcia cieśnin dla wojennych okrętów zagranicznych rozszerza teatr przyszłej wojny. Chcemy, ażeby morze Czarne było izolowane od wszelkich możności dalszych wojen. Prowadzi do tego jedyna droga: otwarcie brzegów morza Czarnego dla handlu, zamknięcie cieśnin dla okrętów wojennych.

* * *

Okropne stosunki w Bolszewji.

Organizacja Nansena dla niesienia pomocy ludności w Rosji wystosowała do lekarzy i uczonych całego świata sprawozdania o sytuacji sanitarnej w Rosji. Sprawozdanie to opiera się na informacjach, otrzymanych od przedstawicieli organizacji Nansena, którzy pracują w Rosji z górą od roku, oraz na danych cyfrowych rosyjskiego komisarjatu ludowego dla spraw zdrowia publicznego.

Już podczas wojny naliczono w Rosji około 25 miljonów wypadków cholery. W roku 1921 zarejestrowano 176 508 wypadków cholery, 420.000 wypadków dysenterji i 308 508 wypadków gorączki brzusznej. Obecnie panująca klęska głodu spowodowała dalszy wzrost tych epidemji. Od stycznia do września rb. zarejestrowano w Rosji z górą miljon wypadków tyfusu, 94 400 wypadków tyfusu powrotnego i 740 329 wypadków cholery.

Władze rosyjskie zupełnie nie dysponują środkami, niezbędnemi dla sprostania tej trudnej sytuacji. Daje się we znaki dotkliwy brak lekarstw, instrumentów medycznych oraz wszelkiego rodzaju materjału sanitarnego, liczba zaś lekarzy w Rosji spadła w okresie czasu 1914—1921 z 40 000 na 15 000. Dr. Haigh, członek komisji epidemicznej Ligi Narodów, który właśnie powrócił z podróży po Ukrainie południowej, komunikuje, że tamtejsze szpitale i kliniki są całkowicie wszystkiego pozbawione. Nie posiadają one ani bielizny, ani środków spożywczych, ani środków opału. Tysiące lekarzy zmarło na posterunku. Przedewszystkiem należy pośpieszyć z pomocą samym lekarzom, wysyłając dla nich środki żywności, odzież, bieliznę, a dalej dzieła naukowe medyczne, których w Rosji całkowicie brak. Dla szpitali niezbędne są transporty lekarstw, środków żywności dla chorych, intrumentów medycznych oraz materjału laboratoryjnego.

Organizacja Nansena po szczegółowem zbadaniu szeregu sprawozdań, nadesłanych przez jej przedstawicieli, przebywających w okręgach głodowych, przygotowuje obecnie ogólne sprawozdanie w przedmiocie klęski głodu w Rosji podczas bieżącej zimy. Sprawozdanie przewiduje niedobór najmniej jednego miljona ton zboża w Rosji i 59 000 ton na Ukrainie. Liczba osób, dotkniętych klęską głodu, którym wypadnie pośpieszyć z pomocą, przekracza 8 milionów według obliczeń samych władz rosyjskich. Cyfra ta nie obejmuje ludności 7 gubernji, w których jakkolwiek głód nie przybrał charakteru klęski powszechnej, nie mniej jednak sytuacja jest bardzo groźna.

Władze sowieckie obliczają, **że nie zdołają wyżywić**, z pośród powyższej liczby **8-miu miljonów, więcej** jak 4 250 000 osób. W celu odbudowy gospodarczej w kraju należałoby, jak obliczają, wnieść do okręgów dotkniętych głodem conajmniej **520 000 sztuk koni i tyleż krów**. W okręgach tych liczba bydła i koni zmniejszyła się od r. 1920 najmniej o 50 proc.

Reorjentacja bolszewików.

Moskwa, 28. 12. (PAT.) 10-ty zjazd sowietów jednomyślnie zaakceptował przedłożone mu sprawozdanie rządowe. Zjazd odpowiedział się za redukcją emisji banknotów aż do całkowitego zaprzestania ich druku. Dla umożliwienia tego koniecznem jest podwyższenie podatków i przeprowadzenie stabilizacji waluty rosyjskiej. Między innemi zjazd zaaprobował również program ekonomiczny, przedstawiony przez prezesa narodowej rady ekonomicznej Bogdanowa, który wykazywał, że najlepszym sposobem poprawy finansów jest rozwój sił produkcyjnych w kraju. Zjazd zaakceptował również zaproponowaną przez Bogdanowa rezolucję, że wobec doświadczeń nowej polityki ekonomicznej Rosja sowiecka będzie miała obecnie możność **zapewnić kapitałom zagranicznym warunki korzystne.**

Wiadomości bieżące.

Kalendarz: Sobota: Eugeniusza. Wschód słońca 8.14. zachód 3.53. Wschód księżyca 1.46, zach. 3.56.

MUZEUM otwarte w środy i soboty od 12—2, w niedziele i święta od 11—2 godz.

BIBLJOTEKA I CZYTELNIA T. C. L. otwarta w dni powszednie od godz. 5—7, dla dzieci w środy i soboty od godz. 4—5.

—** MILJONÓWKA. W sobotę wylosowany został nr. **0 433 546.**

—** WAKACJE ŚWIĄTECZNE kończą się dla wszystkich szkół dnia 2 stycznia. Nauka rozpoczyna się zatem rano dnia 3-go stycznia.

—** TEATR MIEJSKI. Dziś w piątek dnia 29 grudnia **przedstawienie amatorskie na kuchnię dla ubogich.**

Jutro w sobotę dnia 30 grudnia **„Sublokatorka".** **W niedzielę** dnia 31 grudnia **„Betlejem Polskie".** Wieczorem o godzinie 11-tej **„Wielka Reduta".**

—** Z TEATRU MIEJSKIEGO. W sobotę dnia 30 grudnia cieszącą się niebywałym powodzeniem „**Sublokatorka**". Komedja ta, nie schodząca nigdzie z afisza i tutaj stale zapełnia widownię, publiczność rozbawiona oklaskuje artystów przy otwartej scenie, przedewszystkiem p. Andrzejewskiego, który stwarza nadzwyczajny typ doktora.

W niedzielę wraca na afisz tradycyjne „**Betlejem Polskie**", Rydla, a po przedstawieniu urządza Dyrekcja Teatru Miejskiego „**Wielką Redutę**" na której czekają publiczność arcymiłe niespodzianki z kabaretem i nagrodami za najpiękniejsze maski. Zainteresowanie „Redutą" wielkie, to też noc sylwestrowa zgromadzi w salach Teatru Miejskiego wytrawną publiczność naszego grodu celem wspólnego powitania „Nowego Roku". R. C.

—** WIECZÓR DZISIEJSZY W TEATRZE MIEJSKIM odbędzie się przy zapełnionej widowni, ponieważ już niewielka pozostała ilość biletów u p. Wawrzyniaka; donosząc, że resztki sprzedawać się będzie wieczorem przy kasie teatralnej, zachęcamy jeszcze tych, którzy spragnieni są efektownych tańcy, muzyki, śpiewu i deklamacji, zresztą sam cel (**na kuchnię dla ubogich**) winien być już dostatecznym magnesem.

—** NA KUCHNIĘ LUDOWĄ złożyli w miejsce powinszowań noworocznych pp.: mecenas Szychowski 30 000, prezydentostwo Włodkowie 10 000, nadsekretarz Raszkowski 5 000, rendant Antkowiak 5 000 marek, za co w imieniu Kuchni Ludowej dziękuje

Wiceprezydent Krobski.

—** PODZIĘKOWANIE. Drukarnia Pomorska złożyła na ręce moje sumę 100 000 marek dla biednych miasta. Niniejszem dziękuję za dar.

Prezydent miasta w z. Krobski.

—** PODZIĘKOWANIE. Dalsze ofiary dla biednych Tow. Św. Wincentego a Paulo. Drukarnia Pomorska na ręce ks. prob. Dembka 50 000 marek, Polley 20 000 marek, Seraficki 5 000 marek, Ziętak 1 000 marek, Jordan 500 marek, Müller 1 000 marek, Szulc 50 000 marek, Stryzik 1 000 marek, N. N. 4 000 marek, Adamczak 3 000 marek, Panka 1 000 marek, Heyer 500 marek, Papielski 3 000 marek, Makowska 500 marek, Draszanowski 1000 marek, Bednarski 1 000 marek, Mentz 500 marek, Kochalska 300 marek, Gurski 1 000 marek, Jankowski 1 000 marek, Lewański 500 marek, Lange 5 000 marek, Ossowski 1 000 marek, Kurzyński 1 500 marek, Hirsch 500 marek, Cywiński 500 marek, Unrau nast. 500 marek, Ostrowska 5 000 marek, Wirt 1 000 marek, Bastian 500 marek, Mühlradt 500 marek, Baranowski 10 000 marek, Dzięgielewski 1 000 marek, Dumski 1 000 marek, Lambrecht 1 000 marek, Czajkowski 400 marek, Bublik 300 marek, Baranowski 500 marek, Pokora 300 marek, Plac 1 000 marek, Adloff 1 000 marek, Nass 1 000 marek, Łaczyńska 1 000 marek, Knopkiewicz 200 marek, Jabłoński 300 marek, Tychnowski 500 marek, Pająkowski 200 marek, Szczepańska 500 marek, Sołobodowska 400 marek, Sznurkowska 100 marek, Śmigielska 100 marek, Kwiatkowska 300 marek, Parszan 500 marek, Wiśniewska 1 000 marek, Lewandowska 200 marek, Welke 1 000 marek, Borowski 1 000 marek, Łuczaj 100 marek, Kloska 1 000 marek, Kunowski 500 marek, Bełyna 100 marek, Dynowska 500 marek, Wyczyńska 1000 marek, Górny 2 000 marek, Glanert 1 000 marek, Zgliński 500 marek, Klimanowski 400 marek, Jankowski 1 000 marek, Wojciechowski 500 marek, Gawroński 500 marek, Krzemiecki 1 000 marek, Kazyna 1 000 marek, N. N. 500 marek, Rajkowski 500 marek, Bielitz 500 marek, Reich 500 marek, Przynicki 200 marek, Ewert 1 000 marek, Synatowska 500 marek, Gruszewska 600 marek, Belhorn 200 marek, Bielawska 500 marek, Holtfreter 1 000 marek, Jonas 100 marek, Wicke 300 marek, N. N. 500 marek, Cichaczewska 500 marek, Kremer 500 marek, N. N. 100 marek, N. N. 500 marek, Sztelarska 300 marek, Kwiatek 500 marek, Lakniewski 1 000 marek, Wojciechowski 1 000 marek. Zebrane w koszarach na Chełmińskiem Przedmieściu 124 985 marek. Serdeczne podziękowanie składa

Marja Ruchniewiczowa, przewodnicząca.

—** **PODWYŻSZENIE TARYFY KOLEJOWEJ.** Taryfa osobowa na naszych kolejach będzie jak wiadomo od Nowego roku pdwyższna o 50 procent, towarowa zaś o 100 procent.

Zmiana nastąpi teoretycznie o godzinie 24 z dnia 31 grudnia na 1 stycznia, praktycznie natomiast zależeć będzie od terminu rozpoczęcia podróży.

Ponieważ poprzednie zmiany taryf wywoływały pewne nieporozumienia co do ścisłego terminu, więc władze kolejowe wyjaśniły obecnie, że cena biletu zależy od daty biletu.

Tym sposobem wszyscy ci podróżni, co w Sylwestra zdążą kupić bilet i wyjechać choćby przed samą północą, będą korzystali z taryfy obecnej t. j. tańszej, nawet wówczas, choćby podróż ich przeciągnęła się do następnego dnia i dłużej.

—** **KOSZTY PRZEJAZDÓW SŁUŻBOWYCH URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH.** Ministerjum Skarbu wyjaśniło, że o ile urzędnik państwowy korzystał ze zniżek, przewidzianych w przepisach i przejazdach ulgowych pracowników państwowych kolejami żelaznemi, wówczas należy mu się zwrot opłat zniżkowych. Wobec tego funkcjonarjusze państwowi, posiadający legitymacje służbowe, uprawniające do zniżki na kolejach państwowych, mają prawo przy likwidowaniu kosztów podróży do pobierania równoważnika opłaty zniżkowej biletu jazdy.

—** **ZJAZD INSTRUKTORÓW HARCERSTWA POLSKIEGO.** Główna kwatera Związku harcerstwa polskiego zwołuje w Brześciu nad Bugiem na dzień 3-ci i 4-ty stycznia 1923 r. wielką konferencję instruktorów Związku harcerstwa polskiego z całej Rzeczypospolitej.

Konferencja odbędzie się na temat: „Jak wzmocnić tętno pracy w drużynach harcerskich". Program obrad obejmie referaty: 1. „Czem jesteśmy i dokąd dążymy", 2. „Podstawy systemu harcerskiego", 3. „Drużyny specjalne", oraz szereg spraw bieżących.

Na konferencję mogą przybyć wszyscy komendanci, członkowie komend, opiekunowie drużyn, drużynowi i przyboczni.

Pracownicy harcerscy, którzy przybędą na konferencję, mają prawo zabierać głos i głosować we wszelkich sprawach, na porządku obrad umieszczonych. Zgłoszenia na konferencję należy przysyłać do komendy chorągwi w Brześciu nad Bugiem, ulica Piotrkowska nr. 9, ks. Fabjan Szczerbicki zawiadamiając o tem jednocześnie G. K. M. Szczegóły podaje okólnik G. K. M., liczba 12, dnia 20 listopada 1922 roku. Okólnik ten można przejrzeć wkomendach chorągwi i okręgów.

Zjeżdżanie się uczestników w dniu 2-gim stycznia 1923 r.

—** **Wylosowanie do dnia 9. bm. Miljonówki:**

2.858.(75	2.272.765	0.515 656	1.603 696	1.054 599
1 495.808	0.990.624	1.496.896	2 816.895	4.775 295
0 455 013	1.574.618	0.722.538	3.(66.100	1.357.851
0.503.451	2.102 184	0.467.(54	1.370.274	3 998.081
2.775.923	0.715.122	1.327 779	4.242 759	1.189.098
2.831 544	1.584.494	0 750 105	2.426 874	3.797.583
0.743 891	0.804.768	0.751.754	0.728 955	1 811.095
1.653.418	2.750 796	1.160.390	4.361.896	0.909.498
0.141 420	2.404 645	2.709.057	3,381.395	1.464.169
2.954.419	0.451.205	0.168.375	4.872.839	1.342.115
1.046 715	1.624 251	2.787 425	2.399.613	3,992 2.4
2.542 737	1.908 251	0.372.875	2.486.758	2,806.240
2,054.969	2.654.830	2,299.918	0.010.273	0.467.669
1.171.745	2 562.160	4.012.110	4.908.525	1.580.126
2.257 158	0.912.058	2.284.464	4 423.447	1.463.103
2.753.014	0.583.888	2.905.656	1.160.228	0.849.137
1.484 540	1,514.707	1.923.561	3.202.455	4.080 006
1,026.230	0.724.066	2.239.638	4.035.254	3 963.761
1.169.127	1.050.459	3.099.790	1.735 216	4.478.558
0.398.077	0.050.202	2.154.313	4.589.735	3.313.022
0.908.815	1.560.518	1.229 096	0.808.442	4.250 836
1.327.337	0.244.449	1.319.858	0 945.817	1.247 660
2.723,207	1.390.389	4.983.912	4.270.321	1.595 613
1.275.099	2 076.185	2.518.428	2.598 633	4.583.980
1.171.414	2 235.405	4.818 595	0.483 883	
0.742 270	1.663 585	3.266.003	0.470 094	
0.270.830	1.826.072	4.754.086	1.787.048	
1.956.738	1.085.701	0.188.747	4.448.146	

Reklama.

—** **„GROBOWIEC INDYJSKI"**, który to film wyświetlać poczniе kino „Apollo" poznać powinny szerokie koła naszego miasta jako rzecz istotnie godną widzenia. Film, który w przeciągu kilku miesięcy gromadzi wytworną publiczność stolicy do jednego z największych lokali jest niewątpliwie wyróżniającym się czy to ze względu na wystawę i wspaniałość egzotycznych obrazów Indji, czy też ze względu na grę artystów. Głęboka myśl, konsekwentnie jasno i subtelnie wyrażona potrafi zadowolić najbardziej wymagającego widza, najzaciętszego przeciwnika widowisk kinematograficznych.

Ruch towarzystw.

—(rt) **OBCHÓD GWIAZDKOWY TOWARZYSTWA CZYTELNI DLA KOBIET.** Towarzystwo Czytelni dla Kobiet urządza we wtorek dnia 2-go stycznia o godzinie 7-mej wieczorem na dużej sali w Bazarze dla członków Towarzystwa uroczysty **obchód gwiazdkowy** z bardzo pięknym, urozmaiconym programem, i wielu niespodziankami na który się wszystkie członkinie jaknajuprzejmiej zaprasza. Zaznacza się, że obchód gwiazdkowy urządza się tylko dla członkiń i dlatego na salę wpuszczać będziemy tylko członkinie za okazaniem legitymacji. Zarząd.

—(rt) **POLSKIE TOWARZYSTWO WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI.** Zebranie Towarzystwa odbędzie się we wtorek 2 stycznia o godzinie 7 ipół wieczorem w Hotelu pod Złotym Lwem. Referat wygłosi o kwestji mieszkaniowej p. poseł Krzywiński. O liczny udział członków i sympatyków, uprasza Zarząd.

Z Pomorza.

—** **TORUŃ. (Zagadkowa kradzież).** W ostatnich dniach skradziono służącej, niejakiej Braniewiczównie, zamieszkałej przy ulicy Chełmińskiej 16 z zamkniętego pokoiku płaszcz koloru granatowego, w którym znajdowały się dokumenty osobiste i obligacje na 15 900 dolarów, które to przed kilku dniami zostały jej doręczone z zawiadomieniem, że powyższą sumę jako spadek po jej ojcu może każdej chwili odebrać z pewnego banku amerykańskiego. Mimo, że nikt o tem nie wiedział, obligacje przedstawiające wartość około 270 miljonów marek polskich wraz z płaszczem zniknęły bez śladu.

—** **TCZEW. (Przychwycenie szajki złodziejskiej).** Przed kilkunastu dniami popełniono szereg kradzieży u okolicznych gospodarzy. Policji śledczej udało się przy pomocy posterunków policyjnych w Miłobadziu i Dalwinie sprawców wykryć. Są nimi: Petrykus Augustyn, Badziąg Alfons, Rafał Emil i Goliński Leon, wszyscy z Dalwina. Jako paserów wykryto Ellerta J. z Szczerbięcina i małoletniego Golińskiego z Dalwina. Rzeczy skradzione udało się po większej części zwrócić właścicielom. U złodzieji znaleziono 2 karabiny, teszyng i 3 rewolwery oraz kilka naboi, co obłożono aresztem. Sprawców oddano do dyspozycji sądu.

Z całej Polski.

—** **BYDGOSZCZ. (Proste rozumowanie).** Jak pisze „Dziennik Bydgoski" Niemcy tamtejsi nauczyli się już — liczyć po polsku! Jadąc tramwajem, poprosiłem urzędnika o bilet, zaznaczając, iż jadę prosto. Słysząc to pewna stara Niemka, zapytuje się swego męża, co znaczy słowo „prosto". Ten jej to objaśnia w następujący sposób: „Pro sto — d. h. „ein Stück hundert Mark!" — Staruszka kiwnęła głową z zadowoleniem, że się znowu czegoś nauczyła. Czy aby to sobie spamięta?

—** **WARSZAWA. (Żydom wstęp wzbroniony!)** Sjonistyczny „Moment" donosi, iż we wtorek w wielu cukierniach polskich w Warszawie wypraszano Żydów. W licznych także cukierniach i kawiarniach wywieszono napis: „Żydom wstęp wzbroniony!"

Rozmaitości.

× **BYŁY MINISTER BANDYTĄ.** W Berlinie skazano na rok więzienia za usiłowany rozbój niejakiego Gezę Behra. Przyłapany na gorącym uczynku włamania się ze swym przyjacielem do pewnego mieszkania, zdołał ujść na razie, wyskoczywszy przez okno. Wkrótce potem jednak ujęto go w pobliskiej restauracji.

Jak się okazało, Behr był ministrem oświaty w Węgrzech, ale, oczywiście, za rządów bolszewickich Beli Kuhna.

Drukarnia Pomorska Tow. Akc. Grudziądz.
Za redakcję: Izydor Średzki.

Nasze agencje na prowincji:

Brodnica: p. Bułka, Rynek, (księgarnia);
p. J. Słoszewski;
Chojnice: p. Kaszubowski, ul. Gimnazjalna, (księgarnia);
p. Wieczorkiewicz Nast. ul. Gdańska (księgarnia);
Chełmża: p. Grzankowski, Rynek, (skład cygar);
p. M. Zieliński, ul. Hallera 30,
Chełmno: p. K. Sieradzki (księgarnia);
p. Balicki, (restauracja dworcowa);
Działdowo: p. Schmaglewski, ul. Dworcowa (księg.);
Gdańsk: Tow. Księg. kol. Ruch przy Rynku Kaszubskim;
Gniew: p. Górski, (księgarnia);
Kartuzy: Świetlik, ul. Leśna nr. 6.;
Kościerzyna: p. Rogalla, (księgarnia),
Lidzbark: p. Mazurkiewicz, (skład cygar);
Lubawa: p. Haske, (księgarnia);
Mława: Biuro Dzienników;
Nowe: p. Majewski, (fryzjer);
Nowe-Miasto: p. Łazarewicz, (fryzjer);
A. Miechczyński, ul. Jagiellońska;
Rypin: p. Koskowski, ul. Gdańska: (drukarnia i księg.);
Skarszewy: p. Czarkowska (księgarnia);
Świecie: p. Fr. Domachowski, (księgarnia);
Skępa warsz.: p. Rokiecki.
Tuchola: p. Stanisław Rink, Rynek, (księgarnia);
Tczew: p. Kopczyński, ul. Dworcowa (księgarnia),
Wejherowo: Leon Kąkol, ul. św Jana;

—(rt) **Baczność Sokoli!** Ćwiczenia sokole odbywają się jak następuje: Oddział żeński we wtorki i czwartki w gimn. żeńskim przy ul. Groblowej, dla młodzieży od godz. 6—7, druhny od 7—9. — Oddział męski we wtorki i piątki w szkole przy ul. Brackiej dla młodzieży od godz. 6—7,30, druhowie od 8—10. — Wzywa się do licznego i punktualnego uczęszczania na powyższe ćwiczenia. — Nowi kandydaci mogą się zgłosić na każdej lekcji.

Urzędowe obwieszczenia władz miejskich.

Za niniejszy dział odpowiada według prawa prasow. nadsekretarz miejski Damazy Raszkowski w Grudziądzu.

Obwieszczenie.

W myśl uchwały Wydziału Krajowego Pomorskiego z dnia 28 listopada 1922 r. powziętej na podstawie §§ 6—8 regulaminu o udzieleniu odszkodowań z powodu zarazy bydła z dnia 28. II. 1912 r. zatwierdzonej przez Województwo Pomorskie dnia 29. XI. 22 r. Dz. Nr. II. h. 4759/22, zarządza się w dniu 3 stycznia 1923 r. spis inwentarza żywego, t. j. koni, osłów, mułów, osłomułów i bydła rogatego — bez względu na wiek — według stanu z dnia 3. I. 23 r., a celem ściągnięcia składek ubezpieczeniowych, które wynoszą od jednego

1. konia, osła, muła i osło-muła:
   a) u właścicieli 1—10 sztuk 2000 mk.
   b) u właścicieli ponad 10 szt. 2500 mk.
2. od każdej sztuki bydła rogatego:
   a) u właścicieli 1—10 sztuk 800 mk.
   b) u właścicieli ponad 10 szt. 1000 mk.

Po dokonanym spisie wyżej wspomnianych zwierząt, będzie odnośny wyraz publicznie wyłożony od dnia 14 stycznia do dnia 28 stycznia 1923 r. w Ratuszu I, pokój nr. 30 do wejrzenia przez interesowanych.

Wnioski o sprostowanie wykazu należy wnieść do tutejszego Magistratu w przeciągu 10 dni po upływie terminu wyłożenia wykazu.

Grudziądz, dnia 21 grudnia 1922 r.

Magistrat
(—) Włodek.

W miejsce kart.

STEFA KASYNA
FRANCISZEK ZIÓŁKOWSKI
zaręczeni.

Grudziądz, Boże Narodzenie 1922.

Dobrowolna licytacja mebli

W dniu 16 stycznia 1923, o godz. 1½ popoł., sprzedam drogą dobrowolnej licytacji w Starej Jani na sali dworskiej, stacja kolejowa Smętowo i Stara Jania, z wielkiego majątku pochodzące, częścią dębowe dobrze utrzymane następ. meble: a m anowicie bufet, lustro, stoły, szafy, kanapy fotele, krzesła, figury, lampy wiszące i inne przedmioty. Bliższe szczegóły na miejscu. 3950

Bartkowiak, komornik sądowy w Nowem.

Ogłoszenie.

Niniejszem wzywa się P. P. Interesentów miasta Grudziądza i okolicy, by wszelkie coręczone Ekspedycji pospiesznej i Ekspedycji Towarowej pełnomocnictwa i wnioski od 1 stycznia 1923 r. odnowili, ponieważ takowe bądź to bardzo nieścisłe i niezupełnie zredagowane spowodować mogą nieporozumienia w dostawie wzgl. awizacji przesyłek.

Wzywa się tedy P. T. Interesentów do wznowienia z dniem 1 stycznia 1923 r. swych pełnomocnictw wzgl. wniosków.

W sprawie powyższej rozchodzi się o:

1. Ważenie wszelkich nadać się mających przesyłek wagonowych.
2. Ważenie podstawionych pod naładunek próżnych wagonów.
3. Ważenie wszelkich przybyłych przesyłek wagonowych i drobnicowych.
4. Dostawy próżnych wzgl. załadowanych wagonów na boczniee.
5. Awizację przez pocztę, telefon albo posłańca wzgl. odbiór przez spedytora. Zarazem należy podać, od której godziny telefoniczne uwiadomienie może nastąpić.
6. Upełnomocnienie osób trzecich do podpisywania i kwitowania odbioru wszelkiego rodzaju przesyłek. Zauważa się przy tem, iż pełnomocnictwa wymienione w p. 6 podlegają notarjalnej legalizacji i opłacie stemplowej.

O ileby do rzeczonego na wstępie terminu nie upłynęły odnośne wnioski, postąpi się w myśl obowiązujących powszechnych postanowień taryfowych a nadawca wzgl. odbiorca winien będzie wszelkie stąd wynikające nieporozumienia przypisać li tylko sobie. 3964

Ekspedycja towarowa Grudziądz.

Ogłoszenie.

„Przetarg ustny"

Rejonowy Zakład Gospodarczy w Grudziądzu przy ulicy Prowiantowej — sprzeda w drodze publicznego przetargu:

14.147. kg. zepsutej marmolady.

Reflektanci zechcą składać należycie ostemplowane oferty do Rejonowej Komisji Zakupów przy Kierownictwie Rejonu Intendentury — Grudziądz — (koszary Wład. Łokietka — 65. p. p.) w zalakowanych kopertach z napisem — „Kupno marmolady" — podając cenę i ilość.

Przy składaniu ofert złożą reflektanci w Komisji Gospodarczej Rejonowego Zakładu Gospodarczego — wadjum w wysokości 50.000 mk.

Przetarg i otwarcie ofert odbędzie się dnia 4 stycznia 1923 r. o godzinie 10-tej rano.

Marmoladę można oglądać codziennie od godziny 8-ej do 12-tej w magazynie żywnościowym Rejonowego Zakładu Gospodarczego przy ulicy Prowiantowej. (3892

Kierownik Rejonowego Zakładu Gospod.

Przyjmiemy natychmiast na stałe doświadczonego

elektro-montera

znającego zarazem roboty ślusarskie.

Pomorskie Zakłady Ceramiczne
Tow. Akc.
dawniej **M. Falck & Co.**
Grudziądz. Grudziądz.
3962

Listy

poborowe podatków komunalnych

Książki rachunkowe

Dzienniki podawcze

Książki za- i odmeldowań

Karty podatkowe

Katastry bydła

Przepustki na przepęd

ma stale na składzie

Drukarnia Pomorska

Grudziądz

W niedzielę dnia 31.

bal sylwestrowy

w Tuszewie

na który uprzejmie zaprasza Gospodarz
3957] **Szołczyński.**

Kino Korso

Od dzisiaj do niedzieli

ATLANTIDA

Część IIa w 6 zajmujących aktach.

Od 1-go stycznia największy film sensacyjny

Zemsta apaszów.

Przetarg ustny

który odbędzie się w dniu 3 stycznia 23r. o godz. 10 rano w biurze Podekspozytury „Demat" przy ul. Szerokiej 16, I p. na następujące materjały i przedmioty:

4 samochody cięż. i dwa osobowe, narzędzia i materjał chirurgiczny, części taborowe, latarnie, mydło „Gedanja", szkło matowe, ostrogi nowe itd. itd.

Kaucja dla wchodzących na przetarg ustny wynosi 100,000 mkp.

Termin składania ofert do godz. 9-tej rano dnia 3. stycznia 23 r. **Odbiór zakupionych materjałów ewentualnie przedmiotów winien nastąpić najdalej do dnia 10 stycznia 23 r. W razie nieodebrania, materjały będą wysłane do Warszawy do centralnych składów Oddziału.**

Przed przystąpieniem do licytacji każdy biorący udział w tejże, winien uprzednio przedmioty licytowane dokładnie oglądnąć, gdyż żadne reklamacje co do jakości nie będą przyjmowane. (3954

KIEROWNICTWO PODEKSPOZYTURY „DEMAT"

Ekstrakt Ponczowy
Rum, Koniak i Likiery

poleca na Sylwestra

A. RUCHNIEWICZ, Grudziądz
Fabryka Likierów. Pańska 23. [3959

Rum ▫ Arak ▫ Puncz

Koniak i Likiery poleca [3926

Wschodnio - Krajowe Towarzystwo Kom. Rożeński

Telefon 79. **Groblowa 6** przy Rynku Telefon 79.

Bank Powiatowy

Tel. 981. Grudziądz Tel. 981.

ul. Młyńska 21 (Starostwo)

przyjmuje depozyta pod korzystnymi warunkami i załatwia wszelkie transakcje bankowe

Za zobowiązania Banku odpowiada całkowicie powiat Grudziądz wieś. 3498

Kino-Apollo-Varieté

Atrakcja! Atrakcja!
Kapela Hass (5 osób)

Dawno oczekiwane dzieło film.

„Indyjski Grobowiec"

misterjum w 2 serjach 14 akt.
Ściśle dobrana muzyka.
Wspaniałe i bogate dekoracje.
Clou sezonu!
Wielu sławnych artystów w głównych rolach.

Z powodu ogromnych wydatków ceny podwyższone i to: loża 1200 mk., parter 800 mk.
Karty honorowe nie ważne.
Wszelkie ulgi bez ważności
3964) **DYREKCJA.**

Sprzedaże

Nowa maszyna do pisania

„Adler" z klawiaturą polsko-niemiecką na sprzedaż. 3966

Z. Kozakowski, Toruń Mostowa 5/7.

Na sprzedaż 40 wysoko kotnych [3960

owiec

(Merynosy) w wieku od 2—6 lat.

Majętność Płochocin, poczta i stacja kolej. Warlubie pow. Świecie.

Młocarnia

czterokonna do sprzedania Chełmińska 2, fabryka maszyn Muellera.

Baczność! Baczność!

Każdą większą i mniejszą ilość

żelaza

każdego rodzaju jako i

szyny, żelazo lane i kute, metale, szmaty, papier i szkło

kupuje i płaci ceny najwyższe.

KABATEK, Grudziądz

1233 Plac 23 Stycznia. Telefon 92.

Śrótowniki

walcowe i talerzowe nowe i mało używane mają na sprzedaż

Walenty Jurkowski i Ska

maszyny rolnicze i przemysłowe.
Składn. Dworcowa 31
Biuro Moniuszki 6.
4893

Rok założenia 1917.

Wszyscy, którzy pragną wiedzy, prenumerują

Przegląd Światowy

ilustrowany aktualny tygodnik poświęcony wiadom. wszechstronnym

Do każdego numeru „Przeglądu Światowego" dołącza się bezpłatny dodatek „Ilustrowanej Encyklopedji Podręcznej".

Redakcja i Administracja
Warszawa, ul. Sienna nr. 23.

Prenumerata w kraju (wraz z przesyłką pocztową) roczna 30.000 Mk. półroczna 15.000 Mk., kwart. 7.500 Mk. Prenumerata (wraz z przesyłką pocztową) za granicą: roczna 50 fr., — 1 funt szterling, — 4 dol., półroczna: 25 fr., — ½ funt: szterling, — 2 dol.

Baczność!

Dla składów detalistów większą ilość

kapusty kiszonej

mam natychmiast do sprzedania. [4898
Adr. Główka Lipowa 59.

Magiel duża w bardzo dobrym stanie, tanio na sprzedaż. Moniuszki 6, I ptr. na prawo. [4894

Mocnego

konia roboczego

sprzeda [3956

Wahl,
Nadgórna 41/42.

Posady

Szukam pracy jako

MŁYNARZ

lub dzierżawy młyna.

S. Barczyński, Zbiliczno, p. Brodnica.

Kupno

Poszukuje się **pianina** w dobrym stanie do kupienia. Oferty do Gł. Pomorsk. pod nr. 4889.

Flaszki apteczne

używane kupujemy w każdej ilości płacąc najwyższe ceny [3961

Apteka pod Łabędziem
Grudziądz Rynek 20.

Mieszkania

Pokój umeblowany do wynajęcia. Lipowa 98. II piętro na prawo.

Pokój umeblowany

od zaraz do wydzierżawienia. [4805
Tuszewska Grobla 18, II.

Poszukuje się od zaraz 303

umeblow. pokoju

względnie dwa. Oferty pod „Pokój" do Głosu Pomorskiego.

Zguby

Pies (wilk)

zaginął przed kupnem ostrzega się. [3967

Handel mebli,
Groblowa 31.

DRUKI
spiesznie — gust.
Wład. Kulerski
Grudziądz, Pańska 19
Stemple
Zamówienia u Maleny. ...

Dr. Alfred Pollak
lekarz-weteryn.

Grudziądz, 3749A
Ogrodowa 11. Tel. 319

Koks hutniczy, Górnośl. węgle kamienne, Portlandcement, Wapno — gips

polecają stale przy punktualnej dostawie

Venzke & Duday

Grudziądz Telefon 88

3899